ההתנחלות החדשה בא-נחלה – איום משמעותי על פתרון שתי המדינות

עדכון על "גבעת עיטם" – יולי 2014

<u>א. תמצית:</u>

הקמת התנחלות חדשה מדרום לבית לחם

בימים אלה הולכת ומתקדמת ההקמה של התנחלות חדשה של אלפי יחידות דיור עם השלכות הרסניות לגבי הסיכוי לשתי מדינות, על אדמות ממזרח לכפר הפלסטיני א-נחלה מדרום לבית לחם בסמוך להתנחלות אפרת (המתנחלים והמדינה קוראים לאזור "גבעת עיטם").

- **הקמת "חווה חקלאית" -** בסוף שנת 2011, אישר שר הביטחון אהוד ברק להקים חווה חקלאית ממזרח לכפר א-נחלה. באוקטובר 2013, הקימו מתנחלים במקום נקודת התנחלות חדשה אשר מוחזקת על ידי מספר צעירים באבטחת הצבא. ב-4/7/14 פרצו מתנחלים באישון לילה דרך חדשה שמאפשרת גישה נוחה ופיתוח של המאחז.
- **חווה חקלאית היא למעשה התנחלות חדשה** - ההיסטוריה של ההתנחלויות מראה כי במקרים רבים חוות חקלאיות מהוות בסיס להקמה של התנחלות. תחילה מעבדים את אדמת החווה, ולאחר מכן בונים מבנים זמניים ולבסוף נבנית במקום שכונה. לאחרונה הוקמו בשטחים כמה חוות חקלאיות חדשות (סמוך למאחז ברוכין באזור סלפית, ומדרום להתנחלות מעלה עמוס מדרום-מזרח לבית לחם), שנועדו ליצור נקודת התנחלות חדשה מבלי להזדקק להחלטת ממשלה על הקמת התנחלות חדשה.
- **פגיעה קשה בפתרון של שתי מדינות** – למשרד השיכון יש תכנית עקרונית (עדיין לא אושרה) להקמת 2,500 יח"ד כהרחבה להתנחלות אפרת. המשמעות עלולה להיות מכת מחץ לפתרון של שתי מדינות לשני עמים: ההתנחלות תחסום את בית לחם מדרום ותמנע את ההתפתחות של העיר בכיוון היחיד כמעט שלא נחסם על ידי התנחלויות או כבישים ישראלים. מלבד זאת, כל ניסיון לספח את ההתנחלות אפרת ואת "גבעת עיטם" לישראל יבתר את הגדה המערבית (בדומה לתכנית ב-E1), ויחתוך את הכביש הראשי (כביש 60) שמחבר בין דרום הגדה לבין בית לחם.
- **ההשתלטות על הקרקע -** הקרקעות שעליהן מתוכננת ההתנחלות ("גבעת עיטם") צורפו לתחום השיפוט של ההתנחלות אפרת והן כוללות 1,341 דונם שהוכרזו ב-2004 כ"אדמות מדינה" ו-309 דונם של קק"ל.

א. **הכרזה על אדמות מדינה** – ההכרזה על אדמות מדינה היא סוג של הפקעת קרקע שמבוססת על פרשנות ישראלית דרקונית לחוק המקרקעין העותומני. בעקבות ההכרזה על 1,341 דונם כאדמות מדינה ב-2004, ערערו בעלי הקרקע הפלסטינים בפני בג"צ, ובית המשפט צפוי לתת בקרוב את החלטתו בעניין. הדיונים בנושא חשפו במלוא מערומיה את השיטה הישראלית להשתלט על קרקעות פלסטיניות לטובת התנחלויות באיצטלה של הליך חוקי של "הכרזה" (ר' פירוט להלן). מרגע שבג"צ יאשר את מעמד הקרקע, ממשלת ישראל תוכל לקדם את תכנית הבנייה במוסדות התכנון, ועם אישור התכנית להתחיל את הבנייה בשטח.

ב. **רישום לטובת קק"ל** – בשנים 1979 ו-1990 נרשמו 309 דונם, בהליך מזורז ומעורר שאלות, על שם חברת הימנותא השייכת לקרן הקיימת לישראל. קק"ל מאפשרת למתנחלים כבר כעת לעשות באדמותיה שימוש, והם התחילו את בניית ההתנחלות בהקמת החווה החקלאית על אדמות קק"ל עוד לפני השלמת הליך ההכרזה על אדמות המדינה.

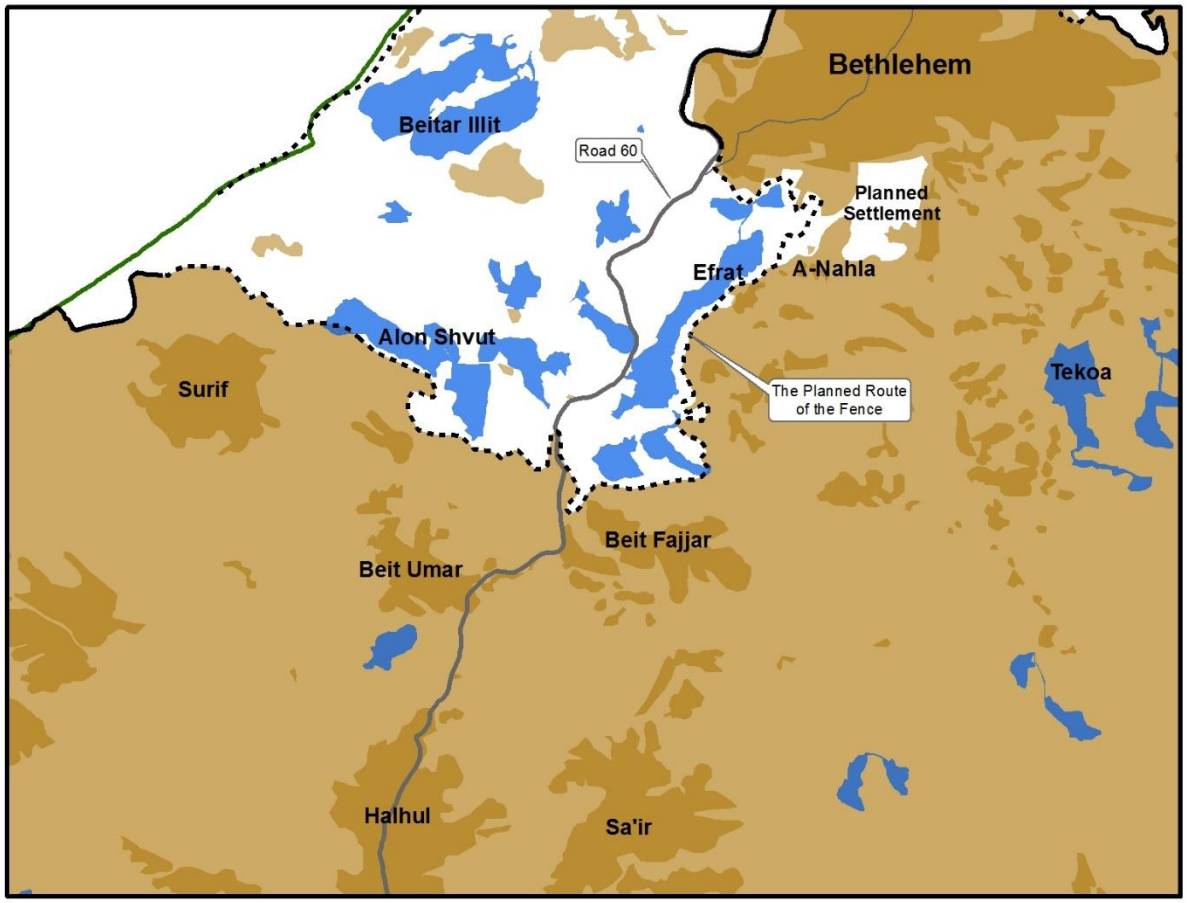

ב. רקע

- **המיקום של ההתנחלות החדשה והפגיעה באפשרות למדינה פלסטינית בת קיימא** – המשא ומתן הרשמי והלא רשמי בין ישראל והפלסטינים חשף כמה נקודות מחלוקת משמעותיות בנוגע לקו הגבול ולחילופי השטחים. ההתנחלות אפרת היא אחד ממוקדי המחלוקת. אפרת שוכנת ממזרח לכביש 60, הכביש הראשי היחיד שמחבר את דרום הגדה עם בית לחם. אם ישראל תבקש ליצור רצף ישראלי מהקו הירוק עד אפרת, בדומה לתכנית E1, היא תקטע את הרצף הפלסטיני ואת החיבור המשמעותי היחיד הקיים בין דרום הגדה וצפונה, ותמנע אפשרות של מדינה פלסטינית בת קיימא.

בנוסף, העיר בית לחם חסומה מצפון ע"י השכונות הישראליות שהקימה ישראל בשטחים שסיפחה לירושלים (שכונות גילה, הר חומה וגבעת המטוס); היא חסומה ממערב ע"י גדר ההפרדה וכביש המנהרות שסללה ישראל לטובת המתנחלים; והאזור היחיד כמעט שאליו יכולה בית לחם להתפתח הוא בכיוון דרום. ההתנחלויות אפרת ו"גבעת עיטם" במיוחד, חוסמות את פוטנציאל הפיתוח של בית לחם ויוצרות מסדרון של רצף ישראלי ממערב למזרח, לכיוון ההתנחלויות הישראליות ממזרח לבית לחם – תקוע ונוקדים.

- **פיתוח ההתנחלות אפרת** – ממשלת נתניהו משקיעה מאמצים רבים בפיתוח ההתנחלות אפרת, במטרה להקשות על פינוי עתידי ועל הקמת מדינה פלסטינית בת קיימא. לאחר שנים שבהן כמעט ולא היתה בניה

באפרת, אנחנו עדים בשנים האחרונות לתנופת בנייה. מאז הקמת ממשלת נתניהו ב-2009, פורסמו מכרזים לבניית 817 יחידות דיור באפרת. במאחזים גבעת הדגן וגבעת התמר שמצפון לאפרת החלה בניית שכונת קבע והם הוכשרו כשכונות של אפרת, מה שמרחיב באופן דרמטי את גודל ההתנחלות שנושקת כעת לבתי העיירה הפלסטינית אלח'דר הצמודה לבית לחם.

ג. ההתפתחויות בשטח

- **תכנית משרד השיכון ב"גבעת עיטם"** – משרד השיכון הכין תכנית בנייה עקרונית, שעדיין לא אושרה, להקמת שכונה בגודל של 2,500 יחידות דיור על כ-1,650 דונם ממזרח לכפר א-נחלה: 1,341 אדמות מדינה מוכרזות וכ-309 דונם של אדמות בבעלות חברת הימנותא השייכת לקק"ל. בנובמבר 2013 חשפה שלום עכשיו כי משרד השיכון הוציא מכרז להתקשרות עם אדריכלים להכנת תכניות מפורטות בכמה התנחלויות. אחת התכניות שביקש משרד השיכון להכין היתה תכנית ראשונה ב"גבעת עיטם" להקמת 840 יח"ד במטרה להפוך את התכנית העקרונית לתכנית מפורטת שניתן לאשר. בעקבות הפירסום הודיע משרד השיכון על ביטול המכרז, אך ייתכן שמאז כבר נבחר אדריכל בהליך נפרד.
- מתנחלי אפרת מתייחסים להתנחלות באדמות א-נחלה כעובדה מוגמרת, ומעודדים פעילות בשטח. במפה של אפרת באתר האינטרנט של המועצה מופיעה התכנית בגבעת עיטם כחלק מההתנחלות.
- **הכרזה על אדמות מדינה** – כל עוד לא הושלמה ההכרזה של הקרקע כ"אדמת מדינה", לא ניתן להגיש את תכנית הבניה לאישור מועצת התכנון העליונה. כאמור, באוגוסט 2004 הכריזה ישראל על 1,341 דונם מאדמות הכפר א-נחלה כאדמות מדינה. הערעורים שהגישו בעלי הקרקעות הפלסטינים עדיין לא הוכרעו ע"י בג"צ (ר' להלן פירוט).

בג"צ קיים כמה דיונים בעתירה, האחרון שבהם בפברואר 2014, וכעת ממתינים להחלטתו (החלטה יכולה לבוא בתוך ימים, שבועות או אף חודשים, תלוי בסדרי העדיפויות של השופטים בכתיבת ההחלטות).

- **בינתיים הוקמה ההתנחלות בשטח על אדמות קק"ל** - ב-2011 אישר שר הבטחון למתנחלים להקים חווה חקלאית בתוך השטח שנרכש ע"י חברת הימנותא של קק"ל. השטח הזה (309 דונם) אינו חלק מההכרזה על אדמות מדינה כי הוא נחשב שטח פרטי בבעלות קק"ל. מבחינת תכניות הפיתוח של ההתנחלות, במשרד השיכון ובמועצה המקומית, אדמות קק"ל מיועדות לשימוש ההתנחלות בלבד.

כך באמצעות קק"ל, הצליחו המתנחלים להקים נקודה ראשונה בשטח עוד לפני השלמת ההליכים המשפטיים של ההכרזה, והם מתכוונים להרחיב את הפעילות במקום ולקיים בו פעילויות חינוכיות ותיירותיות על מנת להביא למקום מבקרים ישראלים.

החווה החקלאית ממזרח לכפר א-נחלה, מאי 2014

- **פריצת דרך חדשה למאחז -** בלילה בין 3 ל-4 ביולי 2014 נפרצה דרך חדשה שמקשרת בין אפרת לחווה החקלאית. מתנחלים ניצלו את האווירה הציבורית אחרי מציאת גופות הנערים שנחטפו ונרצחו וקבעו עובדה בשטח בלי אישורים ובניגוד לצו הביניים של בג"צ. הדרך החדשה פותרת להם בעיה קשה של גישה לחווה. עד אז הם נאלצו להשתמש בדרך קשה למעבר שעוברת באדמות פלסטיניות פרטיות. הדרך החדשה נוחה הרבה יותר לנסיעה ברכב רגיל והיא עוברת בקרקעות שהוכרזו כאדמות מדינה ב-2004 (שעדיין נמצאות בדיון בבג"צ). עו"ד סני ח'ורי, המייצג את בעלי הקרקעות הפלסטינים, העביר הודעה על כך לבית המשפט.

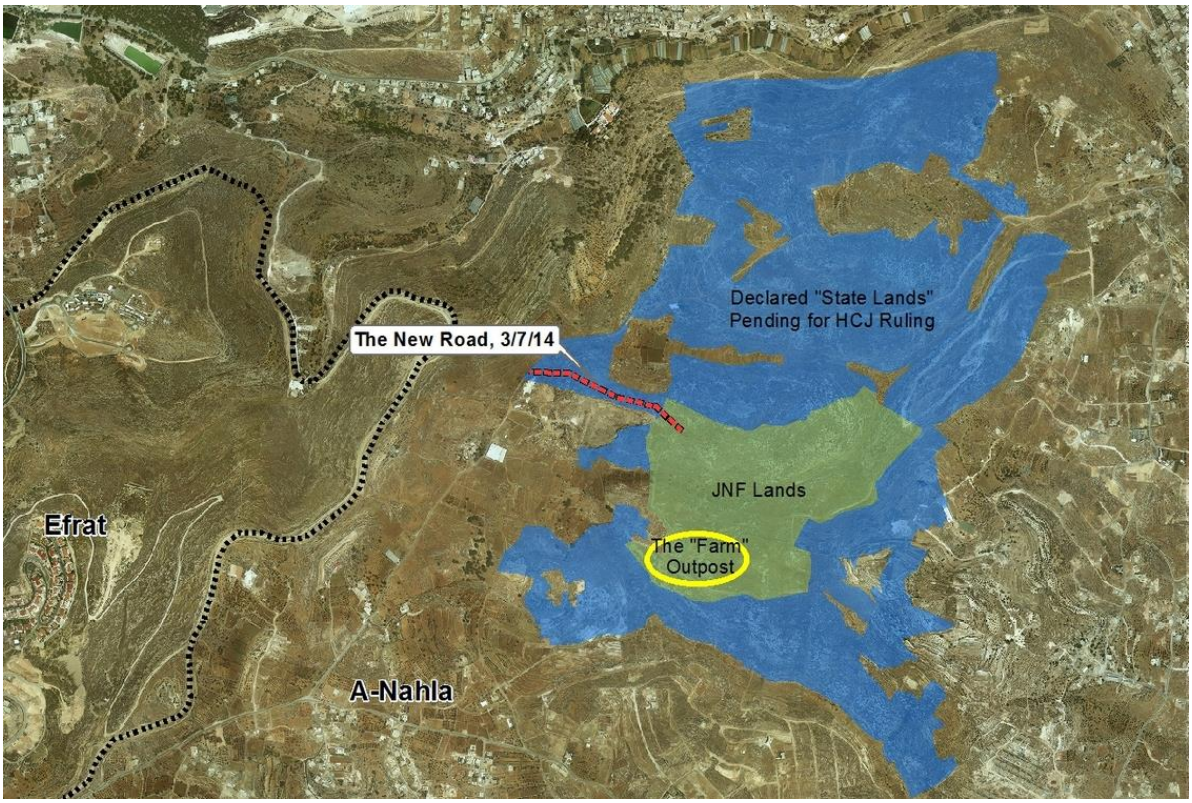

ד. הליך ההכרזה על אדמות מדינה – מסלול עוקף "הפקעה"

לפי הדין הבינלאומי ולפי הפסיקה הישראלית, אסור לישראל להפקיע אדמות פרטיות בשטח הכבוש לצורך הקמת התנחלויות. גם מבחינה מדינית, בעשור האחרון מאז התחייבו הצדדים למפת הדרכים, הצהירו כל ראשי הממשלה כי ישראל לא מפקיעה קרקעות חדשות לצורך התנחלות. בפועל ישראל משתמשת ב"הכרזה על אדמות מדינה" כמסלול עוקף הפקעה שמאפשר לה להשתלט על אדמות פלסטיניות מבלי לקרוא לזה באופן פורמלי "הפקעה".

הליך ההכרזה מבוסס על פרשנות דרקונית של חוק הקרקעות העותומני מ-1858, לפיה קרקע שאיננה מעובדת לאורך זמן יכולה להפוך ל"אדמת מדינה", קרי אדמה ציבורית. החל משנות ה-80 פעלה ישראל לאיתור קרקעות שאינן מעובדות בשטחים והכריזה על קרוב למיליון דונם (כ-20%) מהגדה כ"אדמות מדינה". טענת ישראל היא כי במקרה של "הכרזה על אדמות מדינה" לא מדובר בהפקעה שמשנה את מעמד הקרקע מקרקע פרטית לאדמת מדינה, אלא מדובר בהליך שרק מכריז באופן פורמלי על המצב הקיים "באופן מהותי". עשרות אלפי בעלי קרקעות פלסטינים, גם אם היו רשומים כבעלים בספרי מס רכוש, איבדו את אדמותיהם בדרך זו (להרחבה בעניין ההכרזה על אדמות מדינה ראו דוח בצלם).

ב-3 באוגוסט 2004, הוציא הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש הודעה על הכרזה של 1,341 דונם מאדמות הכפר א-נחלה כאדמות מדינה. בעלי הקרקעות הגישו עררים בפני ועדת הערר הצבאית, וכשהם נדחו, הגישו בג"צ נגד החלטת ועדת הערר.

הדיון בועדת הערר הצבאית ובבג"צ הראה כיצד מטרת המדיניות הישראלית היא למעשה לשלול מהפלסטינים את הזכות בקרקעות ולהעבירן לידי ההתנחלויות.

הדיון עד כה חשף את הבלוף של ה"הכרזה" והראה כיצד מדובר במנגנון השתלטות על אדמות פלסטיניות:

1. המדינה מודה במפורש **שתכניות הפיתוח של ההתנחלות הן אלה שקבעו את גבולות ההכרזה**, ולא המצב הקיים "באופן מהותי".
2. **המתנחלים והמועצה המקומית אפרת פעלו מאחרי הקלעים** בשיתוף פעולה עם המינהל האזרחי כדי לקדם את ההכרזה. כלומר, המינהל האזרחי, שאמור לשמור על הקרקע לטובת כלל הציבור, פועל יחד עם מי שמבקש לקבל את הקרקע, קרי המתנחלים, כגוף אחד כדי להפוך את האדמה ל"אדמת מדינה" (שלאחר מכן תוקצה למתנחלים).
3. **אפליה על רקע אתני**: **הכרזה לפלסטינים בלבד** - בשטח נמצאה חלקת אדמה לא מעובדת שלפי שיטת המדינה ("הדין המהותי") היתה אמורה להיות גם היא מוכרזת כאדמת מדינה, אך בפועל היא נשארה מחוץ לתחום ההכרזה. במהלך הדיונים נחשף כי הסיבה לכך היא היות החלקה בבעלות של יהודים ולכן המינהל האזרחי לא ראה צורך להכריז עליה כאדמת מדינה.
4. **אחרי ההכרזה** "אדמות המדינה" שהן למעשה אדמות ציבור, יינתנו למתנחלים ולא לפלסטינים.

1. תכניות הפיתוח של ההתנחלות הן שהביאו להכרזה וקבעו את גבולה

בתגובה לטענות העותרים כי פיתוח ההתנחלות הוא הסיבה והמטרה של ההכרזה, כתבה המדינה:

*"[... אין בכך] כדי להשפיע על שאלת הזכויות במקרקעין. ... **גם אם הבחינה שנעשתה** על ידי המשיבים טרם ההכרזה על המקרקעין כרכוש ממשלתי, **נעשתה על מנת לבחון האם ובאיזה אופן ניתן יהיה לעשות בהם שימוש עתידי לצורך היישוב אפרת**, אין בכך כדי להביא לקבלת טענותיהם של העותרים ... לו היה נמצא במסגרת בחינת מצב המקרקעין לצורך ההכרזה כי לפי הדין המהותי המקרקעין אינם רכוש ממשלתי, ברי כי לא היתה ניתנת ביחס אליהם הכרזה".*

(תגובת המדינה לבג"צ מ-20/7/09, ההדגשה הוספה)

כלומר, המדינה מודה למעשה שהסיבה להליך ההכרזה היתה "שימוש עתידי לצורך היישוב אפרת". כלומר מראש הכוונה היתה למצוא קרקעות שניתן יהיה להעביר לידי המתנחלים, ולא באמת לבחון את מעמד הקרקע באופן אובייקטיבי (הרי אדמות מדינה יכולות וצריכות לשמש גם מטרות ציבוריות פלסטיניות).

הצעת ה"פשרה" של המדינה

חלק מטענות המערערים היו כי לפחות חלק מהחלקות הן מעובדות (יש בהן עצי פרי ותיקים) ולכן אין להכריז עליהן כאדמות מדינה. בית המשפט שלח את הצדדים להידברות כדי להגיע להסכמה לגבי אותן חלקות.

ב-22 ביולי 2012 הציעה המדינה "פשרה" לפיה בעלי החלקות המעובדות (שמהוות מובלעות בתוך תכנית "גבעת עיטם") יקבלו קרקע חלופית (מהאדמות שהמדינה מכריזה עליהן). הפלסטינים לא קיבלו את ההצעה משום שאינם מוכנים לקבל "אדמות מדינה" חלופיות שנלקחו מפלסטינים אחרים.

בכל טענות המדינה לא היתה הכחשה שהחלקות מעובדות. עצם העובדה שהמדינה מסכימה להקצות קרקע חלופית מהווה הודאה במשתמע שיש חלקות מעובדות שאינן יכולות להיות מוכרזות כאדמות מדינה. אבל יחד עם זאת, המדינה מסרבת להוציא את הקרקע המעובדת מההכרזה, בגלל צרכי תכנון ופיתוח:

*"אין בידי המשיבים להיעתר לבקשת העותרים, כיוון **שהקצאת המקרקעין באופן זה, יוצרת "טלאים"** של מקרקעין מוקצים ומקרקעין בלתי מוקצים בתוך שטח ההכרזה, ללא רצף קרקעי, **דבר אשר ימנע הלכה למעשה כל שימוש עתידי, כגון פיתוח ותכנון**".* (הודעת המדינה לבג"צ מ-22/7/12. ההדגשות הוספו).

נזכיר כי בתגובה הראשונית מ-20/7/09 טענה המדינה כי השיקול בהכרזה הוא לא של תכניות ופיתוח אלא של "המצב המהותי".

במקום אחר הודתה המדינה שאם יש קרקע פרטית והשיקול הוא צרכי פיתוח, לא ניתן לעשות "הכרזה" אלא נדרשת הפקעה:

*"[...] הכרזה על מקרקעין כרכוש ממשלתי (אדמות מדינה) **אינה מקימה זכויות במקרקעין, כי אם רק מכריזה על קיומן.** כאשר מדובר במקרקעין המצויים בבעלות פרטית [...] לא ניתן להכריז עליהם כרכוש ממשלתי, והעברת הבעלות בהם לצורך שימוש ציבורי על ידי המפקד הצבאי, יכולה להיעשות רק באמצעות **הפקעה** (וגם זאת רק לצרכים מסויימים ...)."* (תגובת המדינה מ-20/6/10, ההדגשות במקור)

דא עקא שאסור למפקד הצבאי להפקיע קרקע לצרכי התנחלות.

אם כן, במקרה של א-נחלה, המדינה מודה שאסור להפקיע קרקע לצרכי פיתוח התנחלות, אך כאשר מסתבר שיש קרקע פרטית בתוך השטח שהוכרז כאדמת מדינה – היא טוענת שלא ניתן לוותר עליו בשל צרכי פיתוח ההתנחלות.

2. המתנחלים יוזמים את ההכרזה, פועלים למניעת עיבוד של הקרקע ולבסוף מקבלים מהמינהל האזרחי את האיצטלה החוקית להכרזה:

במהלך הדיון בועדת הערר נחשפה השיטה ומעורבות המתנחלים במהלך ההכרזה. התברר שאיש מרכזי בתהליך ההכרזה היה ידידיה סרמנטה, עובד של המועצה המקומית אפרת (רבש"צ **ורכז קרקעות)** שפעל לסילוק פלסטינים מאדמותיהם ומניעת העיבוד באדמות עוד לפני ההכרזה. הסתבר שהיה לו קשר הדוק עם המינהל האזרחי ומילא בפועל תפקיד של פקח קרקעות (למרות שמבחינה פורמלית אין לו סמכויות).

ועדת הערר אמנם מתחה ביקורת על כך (ועל תפקיד "רכז קרקעות" של המועצות), אבל לא פסלה את ההכרזה. מתוך החלטת ועדת הערר:

"445. בכך אין כדי לומר, עם זאת, שעירוב הענינים בין אדם שהוא עובד הרשות המקומית לבין סמכויות הפיקוח של המנהל האזרחי, גם אם שעטנז זה נעשה מתוך מגמה לשמור על מקרקעי המדינה או קרקעות הסקר באזור יהודה ושומרון, הוא רצוי או ראוי, ומצב הדברים בהיבטים אלה, כפי שהתברר בפנינו, גם אם חלקית, בערר זה, טעון תיקון.

446. טוב יהיה אם יפעלו גורמי המנהל האזרחי והיועץ המשפטי לאזור להבהיר ענין זה לרשויות המקומיות (שלא אחת ולא שתים מהן נוהגות להעסיק בעל תפקיד הקרוי "רכז קרקעות" או נושא משרה בעלת שם דומה), ואולי אף לעגן נוהל אכיפה ודיווח מתאים, אשר יבהיר את גבולות המותר והאסור על פי הדין בענין זה".

3. ההכרזה על אדמות מדינה – לאדמות פלסטיניות בלבד

הדיון בועדת הערר חשף שבמקרה של קרקע בבעלות יהודים – הקרקע לא הוכרזה כאדמת מדינה למרות שמבחינת התנאים האובייקטיביים, "הדין המהותי", לשיטת המדינה היה מקום להכריז עליהן. ולא עוד אלא שיש גורמים במערכת שמנסים לכסות ולהסתיר את הדבר.

רכז הקרקעות של מועצת אפרת, ידידיה סרמנטה העיד בפני ועדת הערר ואישר שיש באזור אדמה בבעלות יהודים שאינה מעובדת (ולכן היתה צריכה להיות מוכרזת כאדמת מדינה), אבל היא לא הוכרזה (מתוך פרוטוקול הדיון בועדת הערר מ-23/1/06):

24 **חקירה ראשית**

25

26 ש: מה תפקידך במועצת אפרת?

27 ת: אני רכז הקרקעות ורבש"צ.

28 ש: מה זאת אומרת שלמועצה יש פקח קרקעות. מהו תפקידך כפקח קרקעות?

29 ת: התפקיד של פקח קרקעות הוא לפקח על אדמות מדינה או אדמות סקר שאין עליהן עבודות או

30 שאין פולשים.

31 **שאלת הועדה:** מה גבול האדמה שאתה מפקח עליה?

32 ת: אני מפקח עד לגבעת העיטם. כמו כן, גבעת תמר וגבעת דגן.

33 ש: אתה מפקח על מקומות שהם גם מחוץ ליישוב, מתוקף מה אתה גם מפקח על אדמות מחוץ

34 לגבולות, מי מסמיך אותך?

35 ת: אדמות סקר ואדמות יהודים מחוץ ליישוב, אני גם צריך לשמור עליהן והן נכללות בקו הכחול.

36 ש: האם תוכל להצביע על אדמות שהיהודים רכשו באיזור הזה אחרי שנת 67"?

37 ת: (העד מצביע על המפה). בסימון X מחוץ להכרזה.

38 ש: האם האדמות האלה מעובדות?

39 ת: לא.

ועדת הערר בהחלטתה, לא רק שאינה פוסלת את האפליה אלא מציינת אותה לשבח, כהוכחה להקפדה ראויה מצד המינהל האזרחי:

> *"407. עיון במפת ההכרזה מראה, **כי המשיב נזהר עד מאוד בקביעת גבולות ההכרזה, ולא רק במקום בו היו אדמות יהודים** [...] לא הוחלה הכרזה על רכוש ממשלתי, אלא גם בכל מקום אחר בו היה עיבוד חקלאי, כולל של מרבית העוררים עצמם".* (ההדגשה הוספה)

<u>העלמת הראיות</u>

בדיון בבג"צ שהתקיים ב-13/3/13, הפנה עורך הדין של העותרים, עו"ד סני ח'ורי, אל פרוטוקול ועדת הערר שבו העיד רכז הקרקעות של אפרת על הקרקע שנרכשה ע"י יהודים. המדינה טענה שאין היא מכירה את הקרקע הזאת. השופטים, שהתייחסו בכובד ראש לטענת האפליה, נתנו לצדדים 60 יום להשלים את המידע החסר ולהביא מפרוטוקול ועדת הערר את המפה שעליה סימן רכז הקרקעות את אדמות היהודים.

הצדדים פנו לועדת הערר הצבאית כדי לקבל את המפה – אך הסתבר **שהתיק נעלם**. לא עזרו בקשות הפרקליטות. המידע המרכזי שיכול היה להוכיח במפורש כי אדמות של יהודים לא הוכרזו כאדמות מדינה רק משום שהן אדמות של יהודים נעלם באורח פלא.

בסופו של דבר התקיים דיון נוסף בעתירה, ב-19/2/14, בלי הראיות המלאות. בימים אלה מחכים להחלטת בית המשפט.

<u>4. "אדמות מדינה" למתנחלים בלבד</u>

המונחים "אדמות מדינה" או "רכוש ממשלתי", הם מונחים מבלבלים, שכן לא ברור באיזו מדינה או באיזו ממשלה מדובר. מונח ברור יותר הוא "אדמות ציבוריות" או "אדמות לטובת הציבור". אדמות ציבוריות הן קרקעות שמנוהלות ע"י הריבון לטובת כלל הציבור להקמת מוסדות ציבור, כבישים ופרוייקטים אחרים.

בשטחים הכבושים מי שנכנס בנעלי הריבון זה צה"ל, ולמעשה הקרקעות שמכונות "אדמות מדינה" הן קרקעות שנועדו לטובת הציבור ומנוהלות ע"י המינהל האזרחי. מידע שנחשף ע"י האגודה לזכויות האזרח ובמקום הראה כי כמעט כל האדמות הציבוריות שהוקצו ע"י המינהל האזרחי ניתנו לישראלים ולהתנחלויות (שמהווים היום כ-12% מתושבי הגדה). רק פחות מאחוז אחד של הקרקע הוקצה לצרכים פלסטינים (שמהווים כ-88% מתושבי הגדה).

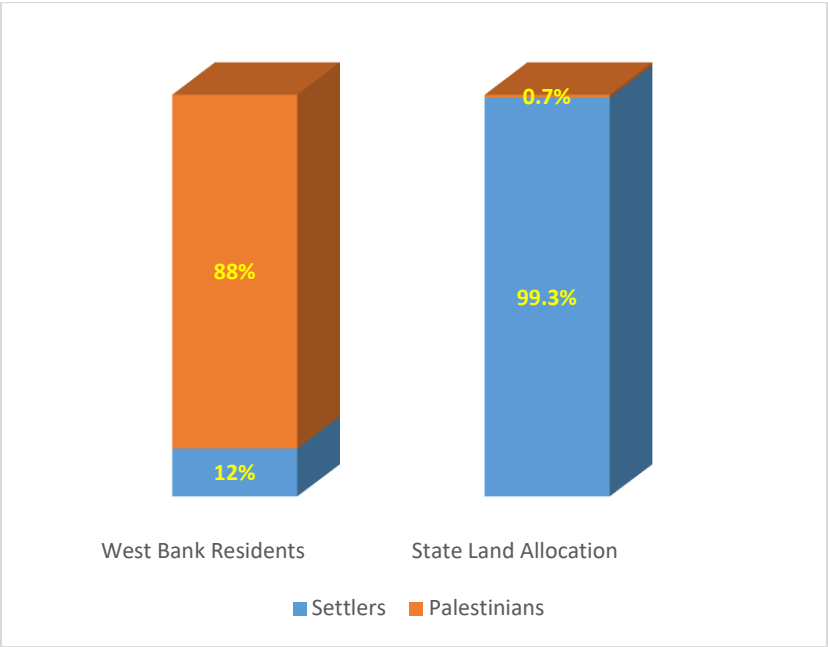

התכנית ממזרח לא-נחלה, כמו גם העדויות שנחשפו בהליך ההכרזה, מלמדים שכוונת ישראל היתה להוציא את הקרקע מידיים פלסטיניות ולהעביר אותן לידי המתנחלים – אך לעשות זאת באופן "חוקי", שלא ייראה כהשתלטות ואפליה.